

ONLINE

İLİŞKİSEL
SOSYAL
BİLİMLER
KONGRESİ

28-30 MAYIS 2021

Geniřletilmiř bildiri özeti gönderimi
için son tarih: 17 Mayıs 2021

<https://stratadergi.org/kongre/>
iliskiselsosyalbilimkongresi@gmail.com

**ONLINE
V. İLİŞKİSEL SOSYAL
BİLİMLER KONGRESİ**

28-30 MAYIS 2021

ÖZET KİTAPÇIĞI

**V. İLİŞKİSEL SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
28-30 MAYIS 2021 ÖZET KİTAPÇIĞI**

Sayfa Tasarımı: Gamze Uçak

**©Phoenix Yayınevi Tüm Hakları Saklıdır.
Mayıs 2021, Ankara**

Phoenix Yayınevi-Ünal Sevindik

Yayıncı Sertifika No: 11003

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay/Ankara

Tel: 0 (312) 419 97 81 pbx

Faks: 0 (312) 419 16 11

e-posta: info@phoenixkitap.com

<http://www.phoenixyayinevi.com>

Dağıtım:

Siyasal Kitabevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0 (312) 419 97 81 pbx

Faks: 0 (312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

<http://www.siyasalkitap.com>

KONGRE KURULLARI

KONGRE BAŐKANLARI

Vefa Saygın Ögütle – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Sinan Tankut Gülhan – Gaziantep Üniversitesi
Polat S. Alpman – Yalova Üniversitesi

KONGRE BİLİM KURULU ÜYELERİ

Nevin Güngör Ergan – Hacettepe Üniversitesi
Aylin Görgün Baran – Hacettepe Üniversitesi
Sinem Adar – Humboldt Üniversitesi
Özlem Akkaya – Yeditepe Üniversitesi
Gülay Türkmen – Göttingen Üniversitesi
Özgür Arun - Anadolu Üniversitesi
Vefa Saygın Ögütle – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Gökçen Ertuęrul - Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Ali Esgin – İnönü Üniversitesi
Aslıhan Aykaç Yanardaę – Ege Üniversitesi
Aytül Kasapoęlu – Ankara Üniversitesi
Güney Çeğin – Pamukkale Üniversitesi
Nazlı Ökten – Galatasaray Üniversitesi
Barıő Büyükokutan – Koç Üniversitesi
Burak Özçetin – İstanbul Bilgi Üniversitesi
Esra Burcu Saęlam – Hacettepe Üniversitesi
Nadir Suęur – Anadolu Üniversitesi
M. Demet Ulusoy – Hacettepe Üniversitesi
Alim Arlı – İstanbul Şehir Üniversitesi
Özgür Budak- Ege Üniversitesi
Didem Danıő – Galatasaray Üniversitesi
Ayça Gelgeç Bakacak – Hacettepe Üniversitesi

Erol Kahveci- Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Polat S. Alpman – Yalova Üniversitesi

Ümit Tatlıcan - Adnan Menderes Üniversitesi

Cahit Gelekçi – Hacettepe Üniversitesi

Birsen Şahin Kütük – Hacettepe Üniversitesi

Fırat Mollaer - Uludağ Üniversitesi

Abdülkerim Sönmez – Hacettepe Üniversitesi

Tuğça Poyraz – Hacettepe Üniversitesi

Feyza Ak Akyol – Galatasaray Üniversitesi

Sinan T. Gülhan – Gaziantep Üniversitesi

Selda Taşdemir Afşar – Hacettepe Üniversitesi

KONGRE SEKRETERYASI

Tolga Ulusoy – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Hilal Sevlü – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Gülşah Kurt – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Halil Ecer – Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

V. İLİŞKİSEL SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ PROGRAMI

1.GÜN: 28 MAYIS 2021
CUMA

10.00-12.00: AÇILIŞ OTURUMU

TOPLUMSALIN GERİ DÖNÜŞÜ

Oturum Başkanı: Nazlı Ökten – Galatasaray Üniversitesi

Vefa Saygın Öğütle – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Toplumsal Tahakküm Mekanizmalarının Yeniden Keşfi

Sinan Tankut Gülhan – Gaziantep Üniversitesi

İlişkisel Sorunsallaştırmak: Araçsal Sosyolojiden Sosyolojinin Amaçlarını İnşaya Giden Yol

Polat S. Alpman – Yalova Üniversitesi

“Gökkubbenin Altında Büyük Bir Keşmekeş Var, Vaziyet Harika!”

13.00-15.00: I. OTURUM

TOPLUMSAL SINIF PRATİKLERİ

Oturum Başkanı: Güney Çeğin – Pamukkale Üniversitesi

İlknur Ekiz – KTO Karatay Üniversitesi

Pandemi Döneminin Belirsiz Bekleyişleri ve Emeğin Durması: Küçük Esnaf Üzerine Bir Araştırma

Selma Tatar – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Marmaris'teki Otel Yöneticilerinin Kültürel Yatkinliklerinin Bourdieücü Bir Analizi

Ester Ruben, Ahmet Gire – Yıldız Teknik Üniversitesi

Maddi Olmayan Emeğin Emek Süreci: Yazılım İşçileri

İlkyay Özkürallı – İstanbul Arel Üniversitesi

Finansal Borçluluk Deneyimleri Bağlamında Türkiye’de Gündelik Hayatın Finansallaşması

Fırat Çoban, Deniz Durdu, Kubilay Cenk Karakaş, Meltem Oktay, Kağan Şeker, Sinem Yıldız– Universitas Sosyal Araştırmalar Merkezi
Salgın İstanbul’unda Çalışma İlişkilerinin Bir Portresi: Evde Kalamayanlar

15.15-17.15: II. OTURUM

TEORİK ARAYIŞLAR

Oturum Başkanı: Ümit Tatlıcan – Adnan Menderes Üniversitesi

Gizem Doğan – Ankara Üniversitesi

Tarihsel Değişimde İdeolojinin Kırılma Noktaları

Osman Kocaaga – Kırklareli Üniversitesi

Pierre Bourdieu’yu Marksizm, İdeoloji ve Hegemonya Tartışmaları Bağlamında Konumlandırmak: Ampirik Analize Dayalı Bir Değerlendirme

Açelya Kaplan – Dokuz Eylül Üniversitesi

Göçmenler: Biyoiktidar Tarafından Çıplak Yaşama İndirgenen Özneler mi, Yoksa Toplumun Kurucu Özneleri mi?

2. GÜN: 29 MAYIS 2021

CUMARTESİ

10.00-12.00: III. OTURUM

NEOLİBERAL SÜREÇLER

Oturum Başkanı: Aslıhan Aykaç – Ege Üniversitesi

Kaan Eroğuz – Hacettepe Üniversitesi

Bankerlerden Bagholderlara Serbest Piyasa Sisteminin Toplumsal İzdüşümleri: 1980’li Yılların Türkiye’sinden Bugüne Bakmak

Selman Yarcı – Yalova Üniversitesi

Sosyal Hareketlerin Sosyal Nesnel Gerçekliğinin Dönüşümü Üzerine Bir Deneme: Dijital Çağda Kamusal Alanın Ortadan Kaldırılması Mümkün müdür?

Ezgi Akgüloğlu – Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Kendini Gözetleyen ve Geliştiren Özneler: Kişisel Gelişim Kitaplarına Dair Bir İnceleme

13.00-15.00: IV. OTURUM

GÜNDELİK HAYAT VEÇHELERİ

Oturum Başkanı: Aksu Akçaoğlu – Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

İlber C. N. Özdemirci – Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Erken Cumhuriyet Dönemine Sözlü Tarih Yöntemiyle Bakmak: Tek Parti İktidarında Taşrada Dini Hayat Örneği

Denizcan Kutlu – Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

Kapitalist Sosyal Gerçekliğin Sanatsal Yansımaları: Resimde Patron/Sermayedar Temsili

Murat Toprak – Siirt Üniversitesi

Sosyo Kültürel Açından Gündelik Hayatta Etkileşim Örüntüleri: Siirt Örneği

Nesibe Zeynep Arslanoğlu K. – Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

AVM Çocuk Alanlarının Toplumsal Göstergebilim Analizi: Ankamall, Antares, Armada

15.15-17.15: V. OTURUM

EĞİTİM ALANINDA EŞİTSİZLİKLER

Oturum Başkanı: Alim Arlı – İstanbul Teknik Üniversitesi

Özgür Arun, Ayşe Keskin, Cansu Koç, Gül Şahinkaya, Mehmet Aytekin – Akdeniz Üniversitesi

Bilgi, Aktör, Yöntem: Türkiye’de Yükseköğretim Alanında İnsan Hakları Öğreniminin Durumu

Sultan Ağyar – Giresun Üniversitesi

Fabrikası Olmayan Ardahan’da Bacasız Fabrika: Üniversite

Tuba Melek Öztürk – Akdeniz Üniversitesi

Eğitimde Fırsat Eşitliği Bağlamında Salgının Eğitime Olan Etkisine Sosyolojik Bakış

3. GÜN: 30 MAYIS 2021
PAZAR

10.00-12.00: VI. OTURUM

ATAERKİ VE TÜRCÜLÜK

Oturum Başkanı: Gülbin Özdamar Akarçay – Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Beyza Demirdöven, Ayşe Gönüllü Atakan – Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Günümüz Sinemasında Yaşlı Kadın Olgusunun Temsili: Çınar Ağacı Filmi Örneği

Pınar Sarıgöl – Ankara Bilim Üniversitesi
COVID-19 Salgınında Erkeklik, Sağlık ve İktidar İlişkisi

Büşra Nur Topal – Samsun Üniversitesi
Sosyal Temsilde “Yarım Erkeklik”: Et Yemeyen Erkeklerin Toplumsal Durumu

Hacer Usta, Fatih Çağatay Cengiz – Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Transfeminizm ve TERF Tartışmaları Üzerine Genel Bir Değerlendirme

Semra Özlem Dişli – Mardin Artuklu Üniversitesi
Ankara’da Kediler ve İnsanlar Üzerine Çok Türlü Etnografi

13.00-15.00: VII. OTURUM (STRATA OTURUMU)

TOPLUMSAL CİNSİYET: İLİŞKİLER VE DENEYİMLER

Oturum Başkanı: Özlem Akkaya – Yeditepe Üniversitesi

Orhun Acı – Yeditepe Üniversitesi
Televizyonda Keşişimsellik: Pose Dizisindeki Siyahi Trans Kadınların Alım-İlanmasına Dair Bir Çalışma

Zülal Camgöz – Yeditepe Üniversitesi
Femvertising Kavramı Üzerine: Metalaşan Feminizmler

Berfin Tutku Özcan – Ege Üniversitesi
Keşişimsellik Kavramının Türkiye Kadın Hareketi’ndeki Açılımları

Sare Öztürk – İstanbul Arel Üniversitesi
Kömür Tozundan Sabun Köpüğüne Yırcalı Kadınların Deneyimleri

Nazlı Çetin Gündoğdu, Yılmaz Kam – Yeditepe Üniversitesi
Sosyal Medyanın Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutumlarına Etkisi: Z Kuşağı Üzerine Bir Değerlendirme

15.15-17.15: VIII. OTURUM (PHOENİX OTURUMU)

YENİ BİN YILDA YAŞLANMA

Oturum Başkanı: Özgür Arun – Akdeniz Üniversitesi

Funda Sönmez Öğütle – Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Yaşlı Kadınlar Homojen Değildir: Yalnız yaşayan yaşlı kadınlar da...

Ferhan Saniye Palaz, Murat Şentürk – İstanbul Üniversitesi

Yaşlı Göçmenlerin Kentsel Mekân Pratikleri ve Sosyal Etkileşim Tercihleri:
Almanya Örneği

**Mutlu Binark, Özgür Arun, Duygu Özsoy, Beren Kandemir, Gül Şahinkaya –
Hacettepe Üniversitesi**

Covid-19 Pandemi Sürecinde Türkiye’de Yaşlılar ve Medya Dolayımıyla
Bağlantıda Kalma

17.30-18.30: KAPANIŞ PANELİ

Özlem Akkaya – Yeditepe Üniversitesi

Özgür Budak – Ege Üniversitesi

Hilal Sevlü – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Gülşah Kurt – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Halil Ecer – Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

TEŞVİK ÖDÜLÜNÜN İLANI

KONGRE KAPANIŞI

2. Sunum

SOSYAL HAREKETLERİN SOSYAL NESNEL GERÇEKLİĞİNİN DÖNÜŞÜMÜ ÜZERİNE BİR DENEME: DİJİTAL ÇAĞDA KAMUSAL ALANIN ORTADAN KALDIRILMASI MÜMKÜN MÜDÜR?

Selman Yarcı*

Neoliberal ekonomik dönüşüm, popülist siyasal eğilimler ve artan aşırılıkçı yönelimlerle ilişkilendirilebilecek olan kamusal alanın massedilmesi olgusu ve bu noktada yürütülen tartışmalar özellikle son dönemde yaşanan pandemi sürecinde ortaya konulan kısıtlayıcı uygulamalarla birlikte daha da hız kazanmış görünmektedir. En kapsayıcı şekliyle vatandaşların genel yarara yönelik oluşturdukları bir iletişim ve örgütlenmesi olarak anlaşılabilir olan kamusal alan olgusu etrafında yaşanan değişim ve dönüşümler toplumun örgütlenme biçimine yönelik değişimlerin bir parçası olarak anlaşılabilir.

Toplumların karşılaştığı sorunlara yönelik itirazı şeklinde anlaşılabilir olan sosyal hareketlerin kamusal alanın korunmasına yönelik bir imkân olarak ortaya çıktığı iddia edilebilir. Bu bağlamda sosyal hareketlerde yaşanan değişimlerle kamusal alanda yaşanan değişimler birbirleriyle ilişkilidirler. Toplumun sosyal birlikteliğinin din, aristokrasi gibi belirli sosyal bağlar etrafında oluşturulmasıyla toplum içerisinde birey dahil olduğu cemaat ilişkilerinin referansı ile temsil edilir. Dolayısıyla birey için iletişim ve örgütlenme söz konusu cemaat bağlarına entegrasyonu sağlayıcı bir işleve sahiptir. Bu işlev aslında kültürel olarak *ötekinin* belirlenmesi suretiyle bir sosyal birlikteliğe katılmaya zorlanma sürecidir ve tek taraflı

* Dr. Öğrt. Üyesi, Yalova Üniversitesi

olarak çalışan bu etkileşim toplumda önceden var edilmiş konumlar, tabakalar, değerler ve davranış kalıpları gibi sosyal yapıların güvenli alanında ve onların güvenliğini sağlamaya devam ederek gerçekleşir. Böylece muhalefet olgusu toplumsal bağın dışına çıkmakla özdeş olarak kabul edilir ve siyaset alanı merkezden çevreye doğru tek yönlü olarak *ast-üst* ya da *emir-itaat* gibi araçlarla inşa edilir.

İletişim imkanlarının gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla birlikte *ötekilerin* farkına daha çok varılma ihtimali artmış ve bireyler kendilerini temsil eden sosyal referans sistemlerinin dışında yeni ve farklı sosyal bağlar keşfetmeye başlamışlardır. Çözülen geleneksel referans sistemlerinin yerine bireysel referans sistemleri ikame edilmeye başlanmıştır. Böylece sosyal birliktelikler bireyi ve onun öznel ilgi alanlarını önceleyen bir çerçevede kurulmaya başlanmıştır. Bu bağlamda siyasal alan bireysel motivasyonlarla kurulmuş kolektif yapılara yaslanan bir iletişim biçiminin ürünü olarak karşımıza çıkar ve *iktidar-muhalefet-kamuoyu* gibi araçlarla inşa edilir. Bu aşamada geleneksel olarak üretilmiş konumlar, tabakalar, semboller, dil ve davranış kalıpları gibi sosyal yapıların geleneksel güvenilirlikleri çözülmüştür. Bu noktada sınıf ya da örgütlülük gibi üzerinde mutabakata varılmış ve kesinleşmiş toplumsal sembol ve değerler etrafında oluşmuş birliktelikler ve sosyal konumlar yerlerini daha çok bireysel alanlara terk etmektedir. Bu aşamada siyaset artık aidiyet ya da üyelik merkezli kararların yeniden üretiminden çok muhalefet ve kamuoyu alanlarının formel ve kurgulanmış yapısının heterojen ve bireysel ilgilerin oluşturduğu enformel alan lehine genişlemesini içermektedir. Böylece günümüz toplumlarının siyaset yapma şekli olarak yeni sosyal hareketler üyelik ya da vatandaşlık gibi kolektif kurgusal yapılardan hareket etmeyen ve prensip olarak alternatif oluşturma yeteneği olan daha çok bireysel alan etrafında oluşmuş hareketler olarak okunmaya elverişli hale gelirler.

Sosyal referansların artık cemaatsel yapıların dışında daha bireysel, çoklu ve heterarşik bir düzlemde üretilmesinin *öteki* ile ilişkiyi artık daha çoklu ve esnek bir yapıda kurgulamaya izin verdiği ve bunun da *ötekilerin* bir aradalığını mümkün kıldığı iddia edilebilir. Böylece kamusal alan içerisinde toplumsal itirazın ortaya konulması ve toplumun savunulması süreci olarak sosyal hareketler hem yaşam alanlarına müdahale gibi sembol ya da değerlerin paylaşıldığı daha sosyal-nesnel konuların hem de tahammülsüzlük, şiddete tepki, öfke gibi daha bireysel-sübjektif konuların bir arada bulunduğu çok katmanlı ve birinin diğerinden daha az değerli ya da önemli olmadığı heterarşik bir düzleme sahip olabilmektedir. İddia edilebilir ki değişen şey temelde tek yönlü toplumsallaşmadır. Çözülen sosyal bağların yerine geçen bireyselleşme ise beraberinde yeni toplumsal yapı ve yeni entegrasyon şekillerini getirmektedir. Klasik manada toplum artık *toplumlara* doğru evrilmektedir. Farklı yerlerden gelip çatışmaları var kabul ederek uzlaşmayı sağlamak farklı toplumsal ortaklaşmaların bir araya gelerek birbirlerinden öğrendiği yeni bir kamusal imkan olarak belirlemektedir. Bu çerçevede oluşan küçük özgürlük adaları yeni standartları belirleyen odaklar olduğu iddia edilebilir.

Bu çalışma, öncelikle sosyal hareketlerin sosyolojik arka planından hareketle, kamusal kavramı ile sosyal hareketler arasındaki ilişkiyi, sosyal hareketler, kamusal alan, toplumsal iletişim gibi kavramlardan hareketle ele alarak kamusal alan ve sosyal hareketlerde meydana gelen değişim sürecindeki ilişkiyi konuyla ilgili literatür ve gözlemlerden hareket ederek açıklamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hareketler, Kamusal Alan, Toplumsal Değişim, Toplumsal İletişim, Heterarşi